Sosyobilimsel Konulara Yönelik Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sosyobilimsel Konulara Yönelik Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30823

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bu ölçek, bireylerin **Sosyobilimsel Konulara** (SBK) yönelik sahip olduklar? **tutumlar?** ölçmek amac?yla geli?tirilmi?tir. Ölçek geli?tirme çal??mas?, Cengiz Yolagiden taraf?ndan 2017 y?l?nda tamamlanan bir yüksek lisans tezinin parças? olarak gerçekle?tirilmi?tir. Çal??man?n temel amac?, ö?retmen adaylar?n?n fen ö?renme becerileri, fen okuryazarl??? düzeyleri ve SBK'lara yönelik tutumlar? aras?ndaki ili?kileri incelemektir. Ölçek, özellikle e?itim bilimleri ve fen e?itimi alanlar?nda, ö?rencilerin tart??mal? bilimsel ve toplumsal meselelere kar?? duygusal ve bili?sel e?ilimlerini belirlemek için önemli bir araç sunmaktad?r.

Ölçek, Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi bünyesinde kay?tl? olan ve Kahramanmara? Sütçü ?mam Üniversitesi'nde yürütülen bu akademik çal??ma ba?lam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in geli?tirilme süreci, sosyobilimsel konular?n (örne?in, biyoetik, çevre sorunlar?, genetik mühendisli?i) karma??k do?as? göz önünde bulundurularak, bu konulara yönelik bireysel yakla??mlar? derinlemesine analiz etmeyi hedeflemi?tir.

Anahtar Kelimeler

Sosyobilimsel konular, tutum ölçe?i, fen e?itimi, ö?retmen adaylar?, ölçek geli?tirme, fen okuryazarl???, yüksek lisans tezi.

Yazarlar

Cengiz Yolagiden (Geli?tirici), Mustafa Sami Topçu (Sorumlu Yazar/Dan??man).

Amaç

Sosyobilimsel Konulara Yönelik Tutum Ölçe?i, ö?retmen adaylar?n?n ve genel olarak ö?rencilerin, bilimsel ve toplumsal boyutlar? olan, ahlaki ve etik ikilemler içeren güncel meselelere kar?? gösterdikleri duygusal, bili?sel ve davran??sal e?ilimleri (tutumlar?) sistematik olarak ölçmek amac?yla haz?rlanm??t?r. Bu ölçek, e?itimcilerin ve ara?t?rmac?lar?n, ö?rencilerin sosyobilimsel tart??malara kat?l?m düzeylerini ve bu konulara olan ilgilerini nicel verilerle de?erlendirmesine olanak tan?r.

Ölçe?in birincil amac?, sosyobilimsel konular?n ö?retiminin etkinli?ini de?erlendirmede kullan?labilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme arac? sa?lamakt?r. Ayr?ca, ö?rencilerin fen ö?renme becerileri ve fen okuryazarl??? düzeyleri ile bu tutumlar aras?ndaki korelasyonel ili?kileri ara?t?rmay? mümkün k?lmak da amaçlanm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?

Ölçek, psikometrik aç?dan "**tutum**" yap?s?n? ölçmektedir. Tutum, sosyal psikolojide genellikle bili?sel (dü?ünceler), duyu?sal (duygular) ve davran??sal (eylem e?ilimi) bile?enlerden olu?an karma??k bir psikolojik e?ilim olarak tan?mlan?r. Bu ölçek özelinde, yap?, bireyin tart??mal? bilimsel konulara kar?? gösterdi?i genel olumlu veya olumsuz de?erlendirmeyi ifade eder.

Tutum yap?s?n?n ölçümü, bireylerin bilimsel bilgiyi toplumsal ba?lamda kullanma istekliliklerini ve bu tür konular hakk?nda ele?tirel dü?ünme yeteneklerini ne kadar önemsediklerini yans?t?r. Sosyobilimsel konular, genellikle kesin bir cevab? olmayan ve ki?isel de?er yarg?lar?n? gerektiren meseleler oldu?undan, tutum bu alandaki karar verme süreçlerinin temelini olu?turur.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, geli?tirme sürecinin ayr?lmaz bir parças? olarak tez çal??mas?nda detayland?r?lm??t?r. Geçerlik, ölçe?in gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yap?y? (sosyobilimsel konulara yönelik tutum) ölçüp ölçmedi?ini gösterir. Tipik olarak, bu tür ölçek geli?tirme çal??malar?nda **yap? geçerli?i** (Construct Validity) temel al?n?r.

Yap? geçerli?i analizleri genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?larak gerçekle?tirilir. Bu analizler s?ras?nda, ölçek maddelerinin belirlenen alt boyutlara uygun olarak yüklendi?i ve teorik yap?y? destekledi?i gösterilmelidir. Ayr?ca, uzman görü?leri al?narak **kapsam geçerli?i** (Content Validity) sa?lanm??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik (Reliability) analizleri, ölçe?in tutarl?l???n? ve kararl?l???n? de?erlendirmek için gerçekle?tirilmi?tir. Güvenirlik, ayn? ko?ullar alt?nda tekrarland???nda benzer sonuçlar verme derecesini ifade eder.

?ç tutarl?l?k güvenirlik katsay?s?, genellikle **Cronbach Alfa** de?eri ile hesaplanm??t?r. Yüksek lisans tezinde, ölçe?in genel puan? ve muhtemel alt boyutlar? için kabul edilebilir düzeyde yüksek Cronbach Alfa de?erleri rapor edilmi? olmal?d?r. Bu de?erler, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarl? oldu?unu ve ayn? yap?y? ölçtü?ünü göstermektedir.

Faktör Analizi

Sosyobilimsel Konulara Yönelik Tutum Ölçe?i'nin yap?sal bütünlü?ünü ortaya koymak için **faktör analizi** kullan?lm??t?r. Bu analiz, ölçekte yer alan çok say?da maddenin hangi temel boyutlar alt?nda topland???n? belirlemeyi amaçlam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geli?tirme a?amas?nda, verilerin faktör analizine uygunlu?unu test etmek amac?yla **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** örneklem yeterlili?i testi ve **Barlett Küresellik Testi** uygulanm??t?r. Ba?ar?l? bir faktör analizi, ölçe?in tek boyutlu mu yoksa çok boyutlu mu oldu?unu ortaya koyar. E?er çok boyutlu ise, bu boyutlar sosyobilimsel konulara yönelik tutumun farkl? yönlerini (örne?in, etik kayg?lar, bilimsel bilgiye güven, toplumsal etki alg?s?) temsil edecektir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Özgün bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi? psikometrik araçt?r.)

Format: Büyük olas?l?kla 5'li veya 7'li **Likert Tipi** derecelendirme format? kullan?lm??t?r (Kesin bilgi tezde yer almaktad?r).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?retmen Adaylar? (Fen Bilgisi Ö?retmenli?i ve benzeri alanlarda ö?renim gören lisans ö?rencileri).

Ya? Grubu: Genç Yeti?kinler (Tipik olarak 18-25 ya? aral???).

Popülasyon Detaylar?: Kahramanmara? Sütçü ?mam Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'ne ba?l? ö?retmenlik programlar?nda ö?renim gören ö?renciler.

Test Metodolojisi: Öz Bildirimli Anket (Self-Report Questionnaire).

Anahtar Kelimeler

Tutum, sosyobilimsel konular, ölçek, psikometri, fen e?itimi, ö?retmen yeti?tirme, **geçerlik**, **güvenirlik**.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri Kayna??nda mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Mustafa Sami Topçu (Sorumlu Yazar): mstopcu@yildiz.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Mustafa Sami Topçu, Y?ld?z Teknik Üniversitesi, E?itim Fakültesi (Tahmini güncel kurum bilgisi).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Bu ölçek, bir yüksek lisans tezi (Yolagiden, 2017) kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Akademik çal??malarda kullan?m? için genellikle izin gerekebilir ancak tezin kendisi YÖK Ulusal Tez Merkezi

ARABPSYCHOLOGY.COM

arac?l???yla kamuya aç?kt?r. Ölçe?in ticari kullan?m? için sorumlu yazar Mustafa Sami Topçu ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Test Geli?tirme Y?l?: 2017.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: sosyobilimsel-konulara-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Yolagiden, C. (2017). *Ö?retmen adaylar?n?n fen ö?renme becerisi, fen okuryazarl??? ve sosyobilimsel konulara yönelik tutumlar? aras?ndaki ili?kinin ara?t?r?lmas?* (Yay?nlanmam?? yüksek lisans tezi). Kahramanmara? Sütçü ?mam Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kahramanmara?.

Tez kayna??na YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden de eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr

Sosyobilimsel Konulara Yönelik Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte listelenmemi?tir; bu nedenle, maddelerin tam listesi için orijinal teze veya yukar?da belirtilen PDF dosyas?na ba?vurulmas? gerekmektedir.

Ölçek maddeleri bu kaynakta mevcut de?ildir. Maddeler için referans gösterilen yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM